

TATÁR SÁNDOR

Apám is halott

Mire sor került rá, kifogytam a szavakból.
Egyszer majd tán megered még szavam.
Védtelen lettem – közeli vég várjon vagy aggkor,
aki majd következik: most már én magam.

Mert vérünk bármint nyargalász,
mind ama nyirkos gödör felé érünk –
balga remény a különalku és önáltatás:
ki majd betakarít, szenttelen eljön értünk.

Valamit nagyon elcsesztél, Apám.
Hisz a boldogság neked is járt volna.
Bár ki tudja, sokat számít-e, *mi után*
hanyatlik a test vissza majd a porba.

A vízszint, a rög és az enyészet közös,
miként a rágógumi unott boncnok-szájban,
rejtőz- s háritani a hajlam ösztönös;
én sem mondhatom, miként senki élő:
„Már eleget fájtam!”

Kényszer-megalkuvásaid most nekem fájnak.
Büszkén hordtad pedig konok fejed.
Ki puha voltál, kemény kérged lett, mint a fának
– sajoghattál alatta több, mint eleget.

S meglehet, jámbor hit csak, hogy a szeretet
(mennyi is kaptál??) a síron túl sem enyész el.
Dehogy a halál döntött, konok férfi, le:
sokkal előbb ki kellett egyezned a vereséggel.

Miért pont így lett, nemigen törődtem vele.
„Elég, hogy én látom, s elkerülöm a csapdát.”
Most már érzem, hogy sorsod szívóereje
mily óriás', s gyanútlan tetteimben mennyi volt
a vakság.

Anyám télen ment el, te tavasz végén.
Megízlelhetted volna tán még a nyarat.
Habár ki tudja: odaát az örök-csemegénél
talán a mi mézédész szőlőnk fanyarabb.

Tonnás örökség, mégis: belőled vagyok;
ok nemigen, hogy ezt mint szerencsét köszönjem –
ám amit fiad itt fönt, cipelni, teherként kapott,
illatos virág trágyájává lesz a földben.

A sírnál majd bizonynal körülvesznek rokonok –
ahol s ahogy' vagy, biztosan megérted, hogy
viszolygok tőlük.
Ne legyen botrány – ebből mit sem mutatok
(a negédes pózokat talán *egyszer majd* kinőjük).

Ne látogassák rút lidércek örök álmodat –
eszközölje ezt ki a megbocsátás.
S legyen, ki engem, míg (*talán*) beérlek, támogat.
Addig: nincs szem, mely felhőkön és földön átlát.

FERENCZ GYŐZŐ

Márciusi vagy áprilisi köd

Mintha átsejlene valami

Ma reggel eltűnt a világ,
Az érdes szürkeség kint egy tömbbe tapadt,
És az ablakon nem látszik át
Az évszak, a szemközti ház, és alig a gondolat

Ezüstös-szemcsés peremén
A ház mögött a fa felső ága. Rajta már
Csak mint fennakadt puha prém
Szénrajz-vázlata az ormótlan varjúpár,

Felszívódott ebben az összetett egyszerűségben,
Mit bárki láthat egy márciusi vagy áprilisi
Reggel monokróm ablaknégyszögében,
De egészen senki vissza nem idézheti.

Januári nap

Vagy mégsem

1.

Hiába rángatom magam után,
Egy-kettő, egyre több, mindig leszakad.
Valamit ki kell találnom, hogy el ne
Veszítsem a kitöltetlen napokat.

2.

Nem téveszt meg a szemközti ablaküvegen
Sugarait tükröztető januári nap.
Nem is tudom, mit akarok elkezdni,
Napjaimból semmi sem marad.

Késő, mindig késő, minek visszafelé
Rakosgatni egymás után a szavakat.
Megtörnek a legkisebb repedésen is,
Másként esik a fény, észvesztve irányt váltanak.

3.

Ami előjön, ellenőrizetlenül,
Nem biztos, hogy az van legbelül.
Lehet, hogy a – mi is? – csak úgy jut át
– A minek is? – a falán, hogy összezúzza magát?
Az is lehet, hogy amint épségben átjut,
A vákuumban szétesik. Az eredményt látjuk.
Nem azt mondom, hogy ott nagyobb a rend,
Vagy hogy akárcsak sejteném, mi van odabent,
De arról, ami a felszínen kavarog,
Sajnos, még ennyit sem mondhatok.

4.

Hátra-hátrafordulva összeszedem
A naptáramból kihullott lapokat,
Forgatom, hogy hátha, de nem, de nem,
Nem tudom már visszailleszteni őket.
Ha volt is, nincs meg a helyük, üresen
Marad minden kihullott papírdarab,
Üresen, üresen, hát mindet elengedem.
A gyűrött éveken majd lassan átzörögnek.

VILLÁNYI LÁSZLÓ

Savanyúcukor

Ottlik Gézának

Amikor Medve Gábor savanyúcukrot vett a győri állomáson,
hogy majd szétosztogassa, a másik vágányon megállt
egy ellenkező irányból érkező, kiskatonákat szállító szerelvény;
az egyik fiúnak, aki éppen betöltötte tizenkilencedik életévét,
s még nem tudta volna elsorolni az állomások neveit
Fertőszentmiklósig, ahol nyolc rettentően pocsék évszak várt rá,
kedvenc gyümölcsét, hatalmas doboz epret nyújtottak fel szülei,
de mire leült indulás után, társai megzabálták az összeset;
a jelenet negyven év múltán jutott eszébe, Lung Zsuzsát
hallgatva, aki elmesélte, amire ő már nem emlékezett, a Nádor
téren hogyan várta reggelente, s kínálta meg osztálytársnőjét
savanyúcukorral, s míg állt a könyvtárban, az egész történetből
képtelen volt kihámozni, miért megy nyugdíjba egy tízéves lány.

RENÉ CHAR

Hogy semmi se változzék

1

Nyújtom a kezem, indulj, indulj, ó, Áldozat, a fekete létrán; füstöl a magok kéje, a városok pedig: vas és távoli csevegés.

2

Vágyunk, mielőtt a szívére úszott volna, visszahúzta a tengertől forró ruháját.

3

Hangod lucernásában madarak csatározásai űzik el a szárazság gondjait.

4

Amikor kalauzokká lesznek a föld lassú kocsizásaiból itt maradt sebzett arcú fövények, zárt terünkhöz közel jön a nyugalom.

5

A töredékek sokasága engem is darabokra tép. És a kín állva marad.

René Char (1907–1988) a 20. századi francia költészet meghatározó alakja. Írásainak tömörsége, sűrítettsége, elliptikus és töredékes volta megsejteti az olvasóval filozófia és költészet eredendő összetartozását. Az itt közölt vers eredeti megjelenési helye az 1962-es *Fureur et mytère* című kötet.

6

Az ég azóta már nem olyan sárga, a nap nem olyan kék. Az eső suhanó csillaga ígérkezik. Testvérem, hűséges kovakő, igád elrepedt. Válladból csapott fel a megértés.

7

Szépség, felkereslek a hideg magányában. A lámpád rózsaszín, ragyog a szél. Az este küszöbe egyre mélyül.

8

Én, a fogoly, a borostyán lassúságát hozzáigazítottam az örökkévalóság kövének ostromához.

9

„Szeretlek” mondogatja a szél mindennek, amit éltet. Szeretlek, és bennem élsz.

(Osvát Máté fordítása)